

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Inst V Individueel Onderwijs v SBO

<concept>

Plaats : 's-Gravenhage
BRIN nummer : 00WO|C1
Onderzoeksnummer : 288301
Datum onderzoek : 21 juni 2016
Datum vaststelling :

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN	5
2	TOELICHTING OP DE OORDELEN	6
3	REACTIE VAN HET BESTUUR	10
4	OPZET VAN HET ONDERZOEK	11
	BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTEEN	12
	BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE	16

1 SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN

Het IVIO heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

- Op grond van de gegevens uit het leerlingvolgsysteem en het feit dat de doelen uit het ontwikkelingsperspectief zijn gehaald, weten de leraren dat elke leerling op zijn maximale niveau de school heeft verlaten.
- Er is in het aanbod een doorgaande lijn binnen de school en het is afgestemd op de individuele leerling.
- Er vindt verbreding of verdieping in het aanbod plaats voor leerlingen met een hoog leerrendement.
- Het aanbod voor burgerschap en seksuele diversiteit, draagt bij aan de basiswaarden.
- Ouders zijn goed op de hoogte van de ontwikkeling van de kinderen.
- Opvallend is de rust en goede structuur binnen de school.
- 'Fijn', 'persoonlijke aandacht', 'warm en gestructureerd', 'individueel', 'prettig', 'respect', zijn termen waarmee ouders en leerlingen het IVIO karakteriseren.
- Binnen het IVIO heeft het team groot vertrouwen in de schoolleiding en is sprake van een open, collegiale sfeer en transparantie naar elkaar.

2 TOELICHTING OP DE OORDELEN

2.1 Kwaliteitsoordelen op de onderzochte standaarden

Hieronder staan de kwaliteitsoordelen op de standaarden per kwaliteitsgebied en een toelichting daarop. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd. Bijlage 1 geeft de portretten weer die bij de standaarden horen.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Onderwijsresultaten		1	2	3	4	5
1.1	Resultaten					•

De inspectie beoordeelt de cognitieve eindresultaten van de school niet, omdat voor het speciaal basisonderwijs nog geen definitieve normen zijn vastgesteld. Alle leerlingen van de eindgroep stromen uit naar de vorm van voortgezet onderwijs die in het ontwikkelingsperspectief is beschreven. De school stelt met enige regelmaat het uitstroomperspectief naar boven bij, omdat de resultaten daarop wijzen. Het uitstroomniveau van de individuele leerling ligt steeds ruim boven de voorlopige normen die de inspectie hanteert. Hierbij dient aangetekend te worden dat de groep schoolverlaters elk jaar klein is (dit schooljaar slechts drie leerlingen).

De school kan zich nog versterken door ook voor de andere vakgebieden, dan alleen taal en rekenen, samen met de leerlingen, doelen te stellen. Het houden van kindgesprekken, waarin individuele doelen aan de orde komen, kan bijdragen aan het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen.

Onderwijsproces		1	2	3	4
2.1	Aanbod			•	
2.2	Zicht op ontwikkeling				•
2.3	Didactisch handelen			•	
2.4	Ondersteuning				•

De methodes van de IVIO voldoen aan de kerndoelen en de school heeft alles in huis om aan de leerlingen de leerstof tot en met groep 8 aan te bieden. Het aanbod is breed en steeds goed afgestemd op de individuele leerbehoeften van de leerlingen. Dit passen de leraren, waar nodig, zeker drie maal per jaar aan. De school werkt vanuit drie leerlijnen en hanteert voor de basisvakken drie niveaus (100, 75 en 50 procent van de basisstof). Dit schooljaar zijn nieuwe methoden voor rekenen en wiskunde en voor begrijpend lezen ingevoerd. Voor leerlingen met een hoog (hoger) leerrendement vindt er een beredeneerde verbreding en of verdieping van de leerstof plaats. Het vastgelegde aanbod voor burgerschap en seksuele diversiteit draagt bij aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden van de leerlingen en het aan de orde laten komen van de basiswaarden.

De school zou aandacht kunnen geven aan de integratie van vakken, bijvoorbeeld bij begrijpend lezen en de ontwikkeling van de woordenschat. Dit zijn niet alleen op zichzelf staande vakken, maar beide kunnen in alle andere lessen aan de orde komen.

Het leerlingvolgsysteem van het IVIO is in orde, uitgebreid en geeft goed inzicht in de vorderingen van de leerlingen. Het geheel van groepsplannen en ontwikkelingsperspectieven staat als een huis en is tweewekelijks onderwerp van gesprek tussen de groepsleraar en de intern begeleider. Iedere maand vindt ook een bespreking binnen de Commissie van begeleiding plaats (hierin zitten de intern begeleider, de schoolpsycholoog, de orthopedagoog, de schoolarts, de schoolmaatschappelijk werker en eventueel de gezinscoach vanuit het CJG en de directeur). Daarnaast worden twee maal per jaar in het gehele team alle resultaten geëvalueerd. De school betreft de ouders hier nauw bij en die zijn zeer tevreden over de wijze waarop de school hen informeert over de vorderingen van hun kind. Verder voert de school frequent overleg met externe instanties, met vertegenwoordigers van cluster 3 en 4 scholen, die een leerling van het IVIO begeleiden. Het gehele stelsel van ondersteuning en de uitvoering daarvan op het IVIO is hiermee goed te noemen.

Er heerst rust en structuur binnen de school, de leerlingen zijn in alle groepen geconcentreerd aan het werk. Regels en afspraken worden zichtbaar nageleefd. Opvallend in positieve zin is het consequente gedrag, in woord en gebaar, van de leraren naar de leerlingen. De observaties in de groepen heeft de inspectie samen met een vertegenwoordiger van de school uitgevoerd. De wederzijdse bevindingen kwamen steeds nagenoeg overeen. Tijdens de groepsbezoeken zijn goede voorbeelden van differentiatie gezien. Dit is van groot belang omdat binnen de groepen de verschillen in intelligentie groot zijn (variërend van een IQ

van 55 tot een IQ van 145). Toch weten de leraren alle leerlingen op maat te instrueren en te begeleiden. Soms echter moeten leerlingen te lang wachten op individuele hulp wat leidt tot verlies van effectieve onderwijstijd. Het echt uitdagen van de hoogbegaafde leerlingen verdient nog enige aandacht van de leraren, deze leerlingen geven in het gesprek met de inspectie aan de leerstof vaak te gemakkelijk te vinden.

Schoolklimaat en veiligheid		1	2	3	4
3.1	Schoolklimaat				•
3.2	Veiligheid				•

De leerlingen vinden het fijn op school en zeggen veel persoonlijke aandacht te krijgen. De ouders noemen de sfeer op school warm, gestructureerd, individueel gericht en vinden dat de leraren hun kinderen met respect behandelen. De ouders zijn zeer bij de school betrokken.

De directie en het team zijn ambitieus, er liggen veel (verbeter)plannen, maar er worden gerichte keuzes gemaakt. Het schoolplan en het managementcontract zijn met het team opgesteld, zijn daarmee van het team en kennen zo een breed draagvlak. Het team is een (h)echt team.

Het IVIO is voor alle geledingen een veilige school. Stichtingsbreed wordt door de directie gewerkt aan het opstellen van een veiligheidsplan, dat ook voor het IVIO gaat gelden. Alle geledingen binnen de school gaan respectvol met elkaar om, vooral de vriendelijkheid en de voorkomendheid van de leerlingen zijn opvallend. Leerlingen zeggen zich echt thuis te voelen op het IVIO en zij doen dit vooral in vergelijking met hun vorige school. Er is volgens de leerlingen geen sprake van enig pestgedrag, ook niet digitaal, de leraren beamen dat.

De inspectie wijst de school erop dat in het kader van de wetgeving (WPO artikel 4c) de school dient te beschikken over een veiligheidscoördinator die aanspreekbaar is voor het beleid rond pesten en voor eventueel opgetreden pestgedrag en dat de school de veiligheidsbeleving van de leerlingen ieder schooljaar dient te onderzoeken.

Kwaliteitszorg en ambitie		1	2	3	4
4.1	Evaluatie en verbetering			•	
4.2	Kwaliteitscultuur				•
4.3	Verantwoording en dialoog			•	

De kwaliteitszorg van het IVIO is in orde en cyclisch van opzet. De school beschikt over een in het stichtingsbrede beleidsplan ingebed eigen strategisch beleidsplan, dat input geeft voor het nieuw op te stellen schoolplan. Het jaarplan

en het managementcontract bevatten concrete (beleids)doelen. Nieuwe beleidsvoornemens ontstaan onder andere vanuit de door de directie uitgevoerde groepsbezoeken. De praktijk is hiermee de input voor ontwikkelingen en verbeteractiviteiten.

Alle beoogde ontwikkelingen kennen een breed draagvlak binnen het team. Met regelmaat vinden (geplande) evaluatiebijeenkomsten plaats. Deze kunnen betrekking hebben op alle aspecten van het onderwijs.

De school kan de ouders nog uitvoeriger informeren over de beoogde en gerealiseerde verbeter- en ontwikkelingsplannen. De ouders pleiten ervoor om dit vooral digitaal vorm te geven.

Het IVIO kenmerkt zich door een open karakter en transparantie naar elkaar en naar de ouders. Het team heeft groot vertrouwen in de schoolleiding. Samen werken zij aan het vergroten van hun professionaliteit. Er vindt collegiale visitatie plaats. De directie vindt dat zij dit verder moet uitbouwen, maar dat is binnen een klein team als dat van het IVIO lastig te organiseren. Externen zijn aantoonbaar bij de schoolontwikkeling betrokken. Directie en teamleden hebben goede relaties met diverse instanties. De medezeggenschapsraad is betrokken bij de school en stelt zich waar nodig kritisch op.

2.2 Oordelen over naleving

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

3 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op Instituut voor Individueel Onderwijs voor SBO.

Daarnaast heeft de inspectie de school en het bestuur gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van de school.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

4 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen, een onderzoek met het nieuwe conceptwaarderingkader. Zo ook het Instituut voor individueel onderwijs (IVIO).

Op 21 juni 2016 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een presentatie door de school met enkele praktijkvoorbeelden;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen; deze observaties zijn samen met observanten van de school uitgevoerd.

Aan het eind van de onderzoeksdag is een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleider en de leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken, zie bijlage 2 en de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTE

KWALITEITSGEBIED 1: ONDERWIJSRESULTATEN

KWALITEITSGEBIED 2: ONDERWIJSPROCES

STANDAARD 2.1: AANBOD

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Binnen de kaders van de wet maken zij keuzes in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie. De leraren verbreden of verdiepen het aanbod afhankelijk van de kenmerken van de leerlingenpopulatie. De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren hanteren leermiddelen die afgestemd zijn op de ontwikkelingsfase van de leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op het aanbod bij de start van het vervolgonderwijs. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

STANDAARD 2.3: DIDACTISCH HANDELEN

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau. Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de voor hen beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

STANDAARD 2.4: ONDERSTEUNING

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, en ondersteuning.

De school heeft voor alle leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften interventies gepland. Deze interventies zijn gericht op het behalen van het opgestelde ontwikkelingsperspectief. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft, bespreekt deze met ouders en leerlingen en stelt de interventies zo nodig bij.

KWALITEITSGEBIED 3: SCHOOLKLIMAAT EN VEILIGHEID

STANDAARD 3.1: SCHOOLKLIMAAT

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling.

STANDAARD 3.2: VEILIGHEID

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en zijn omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren leren leerlingen sociale vaardigheden aan en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen, en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

KWALITEITSGEBIED 4: KWALITEITSZORG EN AMBITIE

STANDAARD 4.1: EVALUATIE EN VERBETERING

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet, rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie, waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid heeft en onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie van de resultaten met de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

STANDAARD 4.2: KWALITEITSCULTUUR

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.

STANDAARD 4.3: VERANTWOORDING EN DIALOOG

De school legt toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over ambities, doelen en resultaten en voert daarover actief een dialoog met haar omgeving.

De school betreft interne en externe belanghebbenden bij de ontwikkeling van haar beleid, bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Ze vraagt van deze belanghebbenden een actieve bijdrage in het realiseren van haar ambities en doelen en spreekt hen daarop aan. Daarnaast staat de school

open voor wensen en voorstellen van interne en externe belanghebbenden en verwerkt deze. De school verantwoordt zich over de resultaten op een voor de belanghebbenden toegankelijke en heldere wijze.

BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE

Onderwijsinspectie vernieuwt het toezicht

De Inspectie van het Onderwijs vernieuwt de komende jaren het onderwijstoezicht: meer maatwerk, meer ruimte voor voldoende presterende scholen, en sterker gericht op verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs. Scholen, besturen en leraren hebben - en nemen - zelf de verantwoordelijkheid om op hun eigen wijze het onderwijs te bieden dat het beste uit leerlingen en studenten haalt. Met het vernieuwde toezicht wil de inspectie nog sterker die eigen verantwoordelijkheid stimuleren.

- **Basiskwaliteit is in orde, geheel moet beter** - De afgelopen decennia hebben we veel energie gestoken in het opsporen van minder presterende scholen en opleidingen en het samen met hen ervoor zorgen dat ze weer verbeterden. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen: het aantal scholen dat zwak of zeer zwak is, is flink afgenomen. De basiskwaliteit is dus steeds vaker in orde. Maar tegelijk zien we dat het Nederlandse onderwijs over het geheel beter kan en moet. Met vernieuwd toezicht wil de onderwijsinspectie daar aan bijdragen.
- **Proces: samen de vernieuwing ontwikkelen** - Op weg naar vernieuwd toezicht gaan we niet alleen op pad. Het is een open proces van gezamenlijk ontwerpen met scholen en besturen, bestuurlijke partners, OCW, de politiek.
- **Instellingen eigen verantwoordelijkheid, de inspectie stimuleert** - Besturen, schoolleiders en niet in de laatste plaats de leraren dragen - en nemen - verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. En voor de eigen manier waarop zij het onderwijs invullen om het beste uit leerlingen en studenten te halen. De inspectie stimuleert de instellingen in het nemen van die eigen verantwoordelijkheid en we sluiten daar in ons toezicht bij aan.
- **Verdere kwaliteitsverbetering** - De kern van het nieuwe toezicht is dat we ook scholen en besturen boven de ondergrens gaan stimuleren tot verdere kwaliteitsverbetering voor hun leerlingen en studenten. We ondersteunen daarvoor de scholen en hun besturen in hun ambities en verbetervermogen. Scholen kunnen daarom straks het oordeel 'voldoende' of 'goed' krijgen. De inspectie houdt overigens onverminderd aandacht voor risico's.
- **Totaalbeeld** - We geven een oordeel op basis van het totaalbeeld, een oordeel dat rekening houdt met het specifieke karakter van elke school en dat ondersteund wordt met toetsbare gegevens.

- **Aansluiten bij kwaliteitszorg besturen en scholen** - Besturen en schoolleiders nemen steeds meer verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun scholen en opleidingen. Met alle besturen gaat de Inspectie van het Onderwijs regelmatig de kwaliteit van de scholen en de kwaliteitszorg van het bestuur bespreken, mede aan de hand van de informatie van de school of het bestuur zelf. We zoeken de dialoog met deze besturen, schoolleiders en leraren over wat hen beweegt, hoe ze er voor staan en waar ontwikkelingskansen liggen.
- **Leraar centraal** - Cruciaal in het toezicht is de aandacht voor de centrale positie van de leraar en de professionalisering. Met het toezicht willen we schoolleiders en besturen stimuleren om de leraar optimaal in staat te stellen zich te ontwikkelen. Leraren zijn met elkaar immers doorslaggevend voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de verdere verbetering daarvan. Leraren moeten zich (weer) eigenaar voelen van het onderwijs dat in hun school geboden wordt en de inspectie wil dit graag stimuleren.